

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра економіки підприємства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

Володимир ЛИСАК
“_26_” серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Основи наукових досліджень

підготовки фахівців освіти	першого (бакалаврського) рівня вищої
за освітньо-професійною	
програмою	Туризм
спеціальності	ІЗ Туризм та рекреація
галузі знань	І Транспорт та послуги
форма навчання	денна
мова навчання	українська

2025-2026 навчальний рік

Розробник програми:

Ірина ЯЩИШИНА, доктор економічних наук, професор, професор
кафедри економіки підприємства

Ухвалено на засіданні кафедри менеджменту

Протокол № 8 від «26» серпня 2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми

Вероніка БУТОРІНА

ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Мета вивчення навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» є розкриття теоретичних та практичних засад щодо сутності методології, методів, концепцій і понять проведення наукових досліджень, формування вміння застосовувати їх у практичній діяльності, організовувати та здійснювати дослідницьку діяльність на засадах академічної доброчесності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень» є: оволодіння методологією, методами, концепціями та логікою проведення наукових досліджень сфери послуг; засвоєння здобувачами методичних положень з планування, організації, контролю, координації проведення наукових досліджень; використання комплексу знань з академічної доброчесності; формування результатів досліджень здобувачів вищої освіти, їх апробації та супроводу; засвоєння основ наукового стартап проектування.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Рік навчання	2025-2026 н.р.
Семестр вивчення	Другий
Кількість кредитів ЄКТС	3
Загальний обсяг годин	90
Кількість годин навчальних занять	36
Лекційні заняття	18
Практичні заняття	18
Самостійна та індивідуальна робота	54
Форма підсумкового контролю	Залік

3. Статус дисципліни – обов’язковий освітній компонент професійної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни. У структурно-логічній схемі підготовки бакалаврів освітній компонент Основи наукових досліджень виступає дисципліною професійної підготовки бакалаврів; базується на знаннях та вміннях, отриманих при вивченні дисципліни Вступ до спеціальності. Цей курс формує знання, вміння та компетенції здобувачів, необхідні для підготовки, виконання та захисту курсових робіт, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, написання інформаційних повідомлень та тез для виступу на наукових студентських конференціях. Ознайомлює із засадами науково-дослідного проектування, виконання індивідуальних та командних проєктів.

5. Програмні компетентності навчання У результаті вивчення курсу здобувачі мають набути наступних **компетентностей**:

Інтегральна компетентність: Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;

ЗК 06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;

ЗК 14. Здатність працювати в команді та автономно;

Спеціальні компетентності:

СК 15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни. Вивчення дисципліни дає змогу отримати наступні **програмні результати** навчання:

ПР 01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН 03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПРН 08. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

ПРН 19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

ПРН 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання

ПРН 21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності

7. Засоби діагностики результатів навчання: стандартизовані тести, інформаційні повідомлення, презентації, виступи на наукових заходах.

8. Програма навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л		п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1					
Тема 1. Концептуальні основи науки як системи знань	8	2	0		6
Тема 2. Організація наукової діяльності в Україні	8	2	0		6
Тема 3. Наукове дослідження	10	2	2		6
Тема 4. Методологія та методи наукового дослідження	12	3	4		5
Тема 5. Наукові публікації здобувачів вищої освіти	10	2	2		6
Тема 6. Академічна доброчесність	6	1	0		5
Тема 7. Організація роботи з науковою літературою	10	2	2		6
Тема 8. Стартап-проект як вид науково-дослідної роботи здобувача вищої освіти	10	2	4		4
Тема 9. Формування команди у науково-дослідних проектах	8	1	2		5
Тема 10. Елементи дизайнерського мислення у науковому проєкті	8	1	2		5
Разом за змістовим модулем 1	90	18	18		54
Усього годин	90	18	18		54

9. Форми поточного та підсумкового контролю.

До основних форм поточного контролю знань здобувачів вищої освіти відносимо: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, поточне тестування, модульна контрольна робота, виконання завдань аналітичного характеру, виконання практичних завдань; обґрунтування ідей для розробки науково-дослідних стартап проєктів.

10. Критерії оцінювання результатів навчання.

Розподіл балів за видами робіт			Всього (залік)
ЗМ 1 (100 балів)			
Поточне оцінювання	МКР	Самостійна робота	
40	40	20	100

У таблиці вказані максимальні бали за видами робіт. Допустимий мінімум балів складає 60% від максимального балу.

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною

мотивацією здобувачів.

Оцінювання на практичних заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв, визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» (нова редакція). Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12. URL: https://drive.google.com/file/d/1aD_jeLjGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів ВО на практичних заняттях

Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
<i>Початковий (понятійний) рівень навчальних досягнень</i>	
1	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні».
2	Здобувач не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
3	Здобувач намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання вправ і завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості вправи за готовим алгоритмом.
<i>Середній (репродуктивний) рівень навчальних досягнень</i>	
4	Здобувач володіє початковими знаннями, здатний виконати вправи і завдання за зразком; орієнтується в термінах, поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
5	Здобувач розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; виконує прості вправи і завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
6	Здобувач розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати явища, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ і завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.

<i>Достатній (алгоритмічно дієвий) рівень навчальних досягнень</i>	
7	Здобувач правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
8	Знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати тези і обґрунтувати їх положення.
9	Здобувач вільно володіє матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, аналізує і систематизує інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії; формулює правила; самостійно опрацьовує матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
<i>Високий (творчо-професійний) рівень навчальних досягнень</i>	
10	Здобувач володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні здобутки сучасної науки; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
11	Здобувач володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал.
12	Здобувач має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

При визначенні підсумкової оцінки, поточна успішність за кожним з двох змістових модулів інтегрується у 100-бальну систему за формулою **(середній бал×0,05+0,4)×40**, де 40 – це максимальна кількість балів, виділена на оцінювання поточної успішності.

Відвідування занять. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відві-

дають лекційні та практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Організацію освітнього процесу регламентує «Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ імені Івана Огієнка (нова редакція)», URL: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)», URL: https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Після вивчення освітнього компоненту здобувачі пишуть модульну контрольну роботу. Модульна контрольна робота виконується у тестовій формі. До її написання допускаються усі студенти.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання модульної контрольної роботи отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для виконання або не виконали завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Модульна контрольна робота виконується у тестовій формі на платформі MOODLE, містить 40 тестів, за кожен правильно рішення тест здобувач отримує 1 бал, мінімальна кількість балів для отримання позитивної оцінки становить 24 бали (60% від 40 балів). Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Критерії оцінювання самостійної та індивідуальної роботи

Максимальна кількість балів, які може отримати здобувач за цей вид роботи – 20.

Робота оцінюється в 18-20 балів, якщо: автором чітко поставлена проблема і представлена власна точка зору стосовно її вирішення; проблема розкрита на високому теоретичному рівні, простежені системні зв'язки предмету дослідження, подані обґрунтування заявлених характеристик з коректним використанням фахових термінів, що мають відношення до завдання; надана аргументація власної думки з опорою на соціально-політичний аспект в контексті проблематики; робота розгорнуто розкриває заявлену тему.

Робота оцінюється в 15-17 балів, якщо: представлена власна точка зо-

ру(позиція, ставлення) стосовно вирішення проблеми; тема розкрита з конкретним використанням спеціальних понять у контексті відповіді (теоретичні зв'язки та обґрунтування явно не простежуються); надана аргументація власної думки з опорою на факти розвитку соціально-політичних уявлень з проблематики; заявлена тема розкрита не в повній мірі, зокрема не проаналізовані деякі суттєві характеристики предмету аналізу.

Робота оцінюється в 12-14 балів, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита на буденному(а не теоретичному) рівні; аргументація власної думки слабо пов'язана з розкриттям проблеми; опущений аналіз суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише несуттєві характеристики предмету дослідження.

Робота оцінюється в 0 балів, якщо: робота є плагіатом, тобто коли автор скористається нечесним шляхом представлення чужих думок власними.

Академічна добросовісність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недобросовісності. Виявлення ознак академічної недобросовісності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/>

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)». URL: https://drive.google.com/file/d/1c-sYRfDI_iAT7L766LprKB-x9GGKaEy/view

Неформальна освіта. Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Порядком визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти». URL: <https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

У неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді.

В інформальній освіті: наявність наукової публікації; волонтерська діяльність.

Освітня платформа Prometheus. Курс «Соціальні дослідження: що, як, навіщо?» URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/sociology-research-course/>

Освітня платформа Prometheus. Курс «Наука про освіту: що повинен знати лідер освітнього стартапа» URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/osvita-leader-startup/>

Підсумкове оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється згідно таблиці відповідності шкал:

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	зараховано
82-89	B (дуже добре)	
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна. Для виконання практичних завдань із дисципліни потрібне стандартне програмне забезпечення – Microsoft Excel для роботи з електронними таблицями, проведення аналітичних розрахунків та візуалізації результатів.

12. Рекомендована література.

Основна

1. Основи наукових досліджень. Курс лекцій. [Електронний ресурс]: / О. Б. Шарпан (уклад.); КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 89 с.
2. Конспект лекцій з дисципліни "Основи наукових досліджень": для студентів усіх форм навчання / уклад. Н. Ю. Єршова ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків, 2023. 41 с.
2. Романовський О. Г., Черкашин А. І., Грень Л. М., Резнік С. М. Основи наукових досліджень : навч.-метод. Посібник. Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : Іванченко І. С., 2022. 150 с.
3. Сінчук О.М., Берідзе Т.М., Барановська М.Л., Данілін О.В., Кальмус Д.О. Основи наукових досліджень [Електронний ресурс] : навчальний посібник. Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2022. 196 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/7575ee8e-0172-497d-9902-2e0b284e870b/content>
4. Невлюдов І.Ш., Олександров Ю.М., Андрусевич А.О., Чала О.О. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. Prague, OKTAN PRINT, 2024.468 с.
5. Мальська М., Пандяк І. Організація наукових досліджень. Київ: Центр учбової літератури. 2021. 136 с.

Допоміжна

1. Євтушенко М., Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 350 с.
2. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
3. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація : навч. посібн. К. : КНТЕУ, 2011. 296 с..
4. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. за заг.ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.
5. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилення. Загальні положення та правила складання. К: ДП «УкрНДНЦ», 2016.20 с.
6. Ящишина І.В., Буторіна В.Б., Олійник О.С. Макроекономіка, мікроекономіка. Методичні вказівки до виконання курсової роботи для студен-

тів освітнього ступеня «бакалавр». Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин Я.І., 2019. 37 с.

7. Ящишина І.В. Стартап як форма науково-дослідної роботи.

Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. Вип. 22. С. 525-528. URL: <https://science.kpnu.edu.ua/naukovi-pratsi-vykladachiv/>

8. Ящишина І. В., Боднарчук Т.Л., Буторіна В.Б. Функціональна роль дослідної складової у проєктній діяльності. *Вісник академії праці, соціальних відносин і туризму. Серія: економіка, психологія та управління.* 2025. №5. DOI: <https://doi.org/10.54929/3041-2390-2025-05-01-02>

13. Рекомендовані джерела інформації

1. Законодавча база Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>

2. Міністерство освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua/>

3. Науково-практичний журнал «Наука та інновації». URL: <http://www.nas.gov.ua/scinn/>

4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

5. Освітній портал . URL: <http://www.osvita.org.ua/>

7. Український інститут науково-технічної та економічної інформації. URL: <http://www/uiniei.kiev.ua/>

8. Електронний каталог Національної парламентської бібліотеки України. URL: <http://www.catalogue.nplu.org>.